

בלבבי משכן אבנה

נקודה מתוך הפרשה

נשא

בפרשתן מצווה ה' את משה למנות את בני גרשון ובני מררי על העבודה באוהל מועד. ובהמשך לציווי לבני קהת בפרשת במדבר על משא כלי המשכן, בהדגשה שיהיו העובדים "מבן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה". אך שלא בדומה לנאמר בבני קהת נאמר גם "תפקוד אותם" (ד, כג) ובבני מררי גם "תפקדם" (ד, ל). לעצם התפקיד מבואר שעבודת בני קהת נעלה יותר, וכן יש הבדל בין עבודת בני גרשון לעבודת בני מררי. אך לעצם ענין הספירה מהו ההבדל בין מניית בני קהת למניית בני גרשון ומררי.

ביאור מורינו הרב שליט"א

אולם בסדר חשיבותם בעבודת המשכן, קהת חשוב מכל, שנושא כלי הקודש בכלל וארון פרט (פסוק לא). ואחריו גרשון, ואחריו מררי. ובנקודה זו של סדר תולדותם מחד, ולעומת כן סדר חשיבותם לפי עבודתם, עיין רלב"ג במדבר א, א. וחתם סופר במדבר ד, כב.

ובעקידת יצחק (שער עד, ד"ה והיתה משמרת) כתב, וז"ל, והיתה משמרת בני קהת על הכלים המקודשים האלו מסוכנת מאד, כי היה להם לשאת בכתף ולא ליגע בהם, כמ"ש "ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת ולא יגעו אל הקודש ומתו", עכ"ל. ולכך כיוון שקרובים למיתה ראוי לרחק מהם המניין, שאין הברכה שורה בדבר המנוי. ומעין כך כתב האלשיך (על אתר). ולכך לא כתיב בהם לשון "תפקוד אותם", אלא לשון "נשא" בלבד. וזה הטעם התחתון. אולם הטעם העליון כי הם מרוממים, נושאי הכלים, ולכן נאמר בהם לשון "נשא", ולא נאמר בהם "תפקד". אולם בני גרשון במדרגה למטה מהם ולכך נאמר בהם אף לשון "תפקד אותם", כי אינם מרוממים לגמרי וגם אינם קרובים למות. ובמררי נאמר לשון "תפקוד אותם", וגם לשון "תפקדם", כי לשון "תפקד אותם" אין המניין בהם עצמם, אלא מונים אותם, "תפקד אותם". אולם במררי לשון מרירות (עיין חת"ס הנ"ל) נאמר לשון "תפקדם", והיינו שהם עצמם במדרגת מניין, ולכך הם קרובים למרירות. (ועיין אלשיך, תורת משה, במדבר ד, כט-ל, שעמד בהרחבה על הדקדוקים הללו, וביאר לפי דרכו, עיי"ש היטב. ועיין עוד בהרחבה בעץ הדעת טוב, (על אתר)).

בבני קהת כתיב (במדבר ד, ב) "נשא את ראש בני קהת וגו' מבן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה כל בא לצבא לעשות מלאכה באוהל מועד". נאמר בהם רק לשון של "נשא".

בבני גרשון כתיב (שם ד, כב) "נשא את ראש בני גרשון גם הם וגו' מבן שלושים שנה ומעלה עד בן חמישים שנה תפקוד אותם". נאמר גם לשון נשא, וגם לשון תפקוד.

בבני מררי כתיב (שם, כט) "בני מררי למשפחותם לבית אבותם, תפקוד אותם, מבן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה תפקדם". בבני מררי לא נאמר כלל "נשא", ונאמר ב' פעמים לשון פקידה, "תפקוד אותם" כמו בבני גרשון, ונוסף גם לשון נוספת "תפקדם", וצ"ב כל שינויים הללו.

והנה תרגום "נשא" - קבל ית. ותרגום "תפקוד אותם" - תמני יתהון, ותרגום "תפקדם" - תמננון. והרי שלשון "נשא" אינו לשון של עצם המניין, אלא תולדתו מניין, קבל ית, מתוך שאתה נושא אותם אתה יודע מניינם. לעומת כן לשון "תפקדם", הוא תמני, פעולת מניין בעצם, ודו"ק.

וכתיב (שמות ו, טז) "ואלה שמות בני לוי לתולדותם". והנה סדרם בפסוק לפי סדר לידתם כתיב (בראשית מו, יא) "ובני לוי גרשון קהת ומררי". וכן כשסידר זרעו, כתיב תחילה גרשון אח"כ קהת ואחריו מררי (במדבר ג, יז - יט). ואף גם כאשר סדרם הכתוב ביחס לסדר עבודתם במשכן, תחילה כתיב גרשון (במדבר ג, כה) ואח"כ קהת (שם, שם כט) ואח"כ מררי (שם, שם לג).